قدس
رواق
ویژه‌فرهنگ و معارف رضوی
| سال دوم | ویژه نامه ۳۳۹ |

در هفتمین نشست «نقد سیاست‌گذاری مدیریت وقف» اندیشکده «مسئله» روزنامه قدس مطرح شد

هدایت نیت واقفان؛ چرا و چگونه؟

۲

گردهمایی باشکوه دوستداران خانواده پرجمعیت در حرم مطهر رضوی برگزار شد

در ستایش فرزند

اجتماع بزرگ خانواده‌های باشکوه و دوستدار جمعیت به همت مرکز امور بانوان و خانواده بنیاد کرامت رضوی در رواق امام خمینی(ره) حرم مطهر حضرت رضا(ع) برگزار شد. به گزارش آستان‌نیوز، این گردهمایی بزرگ با حضور چند هزار نفری مادران مشهدی همراه فرزندانشان با شعار «فرزندان، سرمایه‌های زندگی» برگزار شد. محمدحسین استادآقا، مدیر عامل بنیاد کرامت رضوی در این همایش، با بیان اینکه مسئله جوانی جمعیت و تحکیم کانون خانواده برای بازگشتن به جایگاه اصلی خود نیاز به برنامه‌ریزی‌های مدون دارد گفت: با ...

۴

موعظه / آیت‌الله جاودان

همه‌دیده‌ها در قیامت گریان است به جز سه چشم

۲

رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه:

بقاع متبرکه نشان‌دهنده هویت دینی مردم است

۳

در دانشگاه علوم اسلامی رضوی انجام شد

رونمایی از کتاب «فقه فضای مجازی»

۴

مدیر حوزه‌های علمیه کشور تأکید کرد

تبلیغ دین در تراز بین‌الملل نیازمند غرب‌شناسی

۲

مروری بر حوادث تلخی که در اواخر دوران نادر و پس از مرگش در مشهدالرضا(ع) رقم خورد

سال غمبار ۱۱۲۷ خورشیدی

محمدحسین نیکبخت| مشهد در دوره نادرشاه، به عنوان پایتخت ایران برگزیده شد و همین اقدام، بر رونق آبادانی‌ای که از دوره صفویه آغاز شده بود، افزود. در این دوره، شهر به لحاظ کیفی، وضعیت بسیار بهتری پیدا کرد. کاروانسراهای مرغوب، باغ‌های مصفا و بازارهای بزرگ موجب افزایش جمعیت و رونق کسب و کار در مشهد شد. با این حال، وقتی حال روانی نادرشاه در اواخر عمرش به هم ریخت و بنای ستمگری و قتل مردم و حتی اطرافیان و خویشانش را گذاشت، آن شکوه مادی گرد آمده در مشهد نیز رنگ باخت و دوران آرامش حدوداً ۱۰ساله مردم به پایان رسید. با قتل نادر در فتح‌آباد قوچان در سال ۱۱۲۵ خورشیدی، اوضاع بدتر هم شد.

■ **وحشت میان زائر و مجاور**

مشهد در این دوران شاهد استیلای علی‌قلی، یکی از خشن‌ترین و بی‌رحم‌ترین افراد خاندان نادر بود. او در زمستان سال ۱۱۲۶ خورشیدی وارد مشهد شد و نام خودش را «عادلشاه» گذاشت. به دستور او، ۴۰هزار نیروی یاغی همراهش به تدریج وارد شهر شدند و به این ترتیب، روزگار مجاوران حرم رضوی سخت‌تر از هر زمان دیگر شد. وحشی‌گری‌های کم‌سابقه او، جوّ رعب‌انگیزی را در مشهد حاکم کرد. سهراب‌خان، غلامِ علی‌قلی که در زمان خودش، منفورترین شخصیت نزد زائران و مجاوران حرم رضوی بود، بنای تعدی‌گری به معاریف شهر مشهد و تعرض به طوایف و قبایلی را گذاشت که در زمان نادرشاه، برای حفاظت از خراسان و مشهد به این ناحیه کوچانده شده بودند. یکی از این طوایف، طایفه زندیه بود که با رهبری کریم‌خان زند تصمیم گرفت به موطن خودش بازگردد. فاصله گرفتن مدافعان مشهد از آن، آشوب و تشویش را در شهر بیشتر کرد. به این ترتیب، امنیت در مسیرهای زیارتی هم از بین رفت.

علی‌قلی کوشید با استفاده از ثروت نادرشاه، دست به جلب طرفدار بزند. با فرمان او، ثروت هنگفتی که نادر با جنگ و خون‌ریزی بدست آورده و در قلعه کلات ذخیره کرده بود، به مشهد حمل شد. این گنجینه، یکی از بزرگ‌ترین گنجینه‌های تاریخ بشر محسوب می‌شد. میرزامهدی خان استرآبادی در کتاب «جهانگشای نادری»، آورده است که فقط برای حمل دفاتر و اسناد این گنجینه، «چندین قطار شتر کوه کوهان» به کار گرفته بودند. ارزش ثروت نادر چیزی حدود «۱۵ کرور تومان طلا» ارزیابی می‌شد. علی‌قلی دستور داد این گنجینه را در میدان مرکزی شهر مشهد یعنی میدان «سرسنگ»، در امتداد بازار سرشور و نزدیکی حرم مطهر روی هم بگذارند تا برای آن‌ها مکان مناسبی آماده کند؛ آن گاه تعدادی از نظامیان و ثروتمندان شهر را دعوت کرد و به آن‌ها طلا و نقره فراوان بخشید؛ این در حالی بود که وضعیت معیشتی در شهر مشهد روز به روز بدتر می‌شد و در حالی که به قول استرآبادی، برخی «نقره خام را به بهای شلغم پخته و گوهر شاهوار را به جای سنگ و سفال» معامله می‌کردند، عموم مردم در وحشت و گرسنگی به سر می‌بردند و هر لحظه، شرایط برای یک قیام عمومی فراهم‌تر می‌شد.

■ **صبری که لبریز شد**

نقش سهراب‌خان، غلام گرجی علی‌قلی در دامن زدن به نارضایتی‌ها و تشدید وخامت اوضاع مشهد در آن روزها، انکارناشدنی است. در تابستان سال ۱۱۲۷ خورشیدی، زمانی که طوایف مدافع مشهد به طور جدی عزم حرکت به سوی زادگاهشان را کردند و علی‌نقی دستور بازگرداندن آن‌ها را داد، سهراب‌خان نتوانست کاری از پیش ببرد، اما در عوض تعدادی از مردم بی‌گناه مشهد را به عنوان اعضای طوایف مهاجر به بند کشید و سر آن‌ها را در ملأ عام قطع کرد و نزد علی‌قلی برد. در پاییز ۱۱۲۷ خورشیدی، زمانی که علی‌قلی برای نبرد با برادر کوچک‌ترش، ابراهیم‌میرزا به سوی غرب کشور می‌رفت، شرایط در مشهد بدتر از قبل شد و سهراب‌خان ستم و کشتار را به اوج رساند و همین مسئله سبب قیام مردم مشهد شد. در همان حال، علی‌قلی که از برادرش شکست خورده بود، هراسان به سمت مشهد بازگشت، اما در تهران به دست نیروهای ابراهیم‌میرزا افتاد و به دستور برادر کوچک‌ترش کور شد. او را با دستان بسته به مشهد آوردند و ابراهیم‌میرزا مدعی سلطنت شد؛ اما مردم مشهد دیگر حاضر نبودند در برابر دو برادر خونخوار و خون‌ریز، تسلیم و مطیع باشند. تعدادی از بزرگان شهر، شاهرخ‌میرزا، نوه نادرشاه را که از مرگ نجات یافته اما توسط مأموران علی‌قلی کور شده بود، به حکومت برداشتند و با حمایت مردم، به زندگی دو برادر خاتمه دادند و سهراب‌خان را نیز به تیغ تیزِ جلاد سپردند؛ با این حال، سال غم‌انگیز سال ۱۱۲۷ خورشیدی که در آن جمع زیادی از زائران و مجاوران حرم رضوی جان خود را از دست دادند و طعمه تیغ بی‌دریغ بقایای خاندان نادرشاه شدند، هرگز از حافظه تاریخی مردم مشهد پاک نشد.

خبر

دیدار پروفسور رینگن‌برگ با رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی

خادم سوئیسی امام رضا(ع)

پروفسور پاتریک رینگن‌برگ؛ نویسنده و محقق سوئیسی که بیش از ۲۰ عنوان کتاب با محوریت حرم مطهر رضوی و معماری و هنر اسلامی نگاشته است، با عبدالحمید طالبی؛ رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی و احد فرامرز قراملکی؛ مدیر عامل بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی دیدار و گفت‌وگو کرد.در این دیدار که در راستای همکاری‌های مشترک پژوهشی آستان قدس رضوی در حوزه معماری و هنر اسلامی برگزار شد، طالبی خطاب به این نویسنده و محقق گفت: شما خادمی هستید که بدون حکم به امام رضا(ع) و محبان اهل بیت(ع) خدمت می‌کنید، ما باید از ظرفیت نویسندگانی همچون شما برای ترویج و نشر معارف رضوی بهره ببریم. درخواست می‌کنم از هم اکنون به عنوان یکی از پژوهشگران بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی با ما همکاری داشته باشید تا بتوانیم از خدمات و پژوهش‌های شما بیش از پیش استفاده کنیم.

مدیر عامل بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی در ادامه این دیدار با بیان اینکه به تازگی گروه فرهنگ و هنر اسلامی به گروه‌های دیگر بنیاد افزوده شده است، خطاب به پروفسور پاتریک گفت: موجب افتخار است که کتاب‌ها و آثار شما توسط پژوهشگران این گروه ترجمه و به مخاطبان عرضه شود. پاتریک رینگن نیز در ادامه این دیدار صمیمانه به تفاوت معماری حرم مطهر رضوی با سایر معماری‌های اسلامی اشاره کرد و گفت: شاهکارهای معماری اسلامی در حرم امام رضا(ع) دارای فضای زنده‌ای است که در سایر اماکن مذهبی مشاهده نکرده‌ام. پاتریک رینگن‌برگ، دکترای الهیات و زیبایی‌شناسی از دانشگاه سوربن دارد و هم اکنون در دانشگاه لوزان مشغول به تحقیق و تدریس است.

خبر

حجت‌الاسلام والمسلمین مروی در جلسه ستاد مناسبت‌های ویژه آستان قدس تأکید کرد

توجه به معرفت‌افزایی در جشن‌های دهه کرامت

به گزارش آستان‌نیوز، حجت‌الاسلام والمسلمین احمد مروی در جلسه ستاد مناسبت‌های ویژه آستان قدس رضوی که با موضوع ویژه‌برنامه‌های دهه کرامت رضوی در حرم مطهر امام رضا(ع) برگزار شد، با تأکید بر اینکه بیانیه مأموریت آستان قدس در دهه کرامت باید تدوین شود، اظهار کرد: این بیانیه باید تهیه شود تا اهداف آستان قدس در این دهه به طور روشن مشخص و بر اساس آن برنامه‌ریزی‌ها انجام شود.

وی دهه کرامت را دهه فجر آستان قدس رضوی خواند و گفت: دهه کرامت اوج فعالیت آستان قدس رضوی و همچون دهه فجر برای انقلاب اسلامی است، لذا یکی از امور مهم در برنامه‌های این دهه باید معرفی سیره زندگی امام رضا(ع) و تبیین جایگاه امامت و ولایت به عنوان امتداد غدیر باشد.

تولیت آستان قدس رضوی با بیان اینکه برنامه‌های دهه کرامت باید در راستای تقویت بنیه دینی و ترویج معارف اهل بیت(ع) در جامعه باشد، تصریح کرد: دهه کرامت فرصتی برای معرفت‌افزایی است و توجه به مسائل معرفتی و عمق‌بخشی به مسائل دینی به ویژه جایگاه امامت و ولایت در ویژه‌برنامه‌های این دهه ضروری است.

حجت‌الاسلام والمسلمین مروی همچنین پیشنهاد تشکیل دبیرخانه مرکزی دهه کرامت را در آستان قدس داد و گفت: برنامه‌های این دهه باید تأثیرگذار و همراه با ابتکار، خلاقیت و نوآوری باشد، لذا دبیرخانه مرکزی دهه کرامت با شعبه‌هایی در بخش‌های مختلف آستان قدس که در برگزاری جشن‌های این دهه درگیر هستند، باید تشکیل شود تا برنامه‌ریزی‌ها برای برگزاری برنامه‌های آن در طول سال انجام پذیرد.

توجه به موضوعاتی همچون شعر آیینی و استفاده از ظرفیت خوب مشهد در حوزه سخنرانی و وعظ در برنامه‌های حرم مطهر به ویژه در دهه کرامت از دیگر تأکیدات تولیت آستان قدس رضوی بود.

گفتنی است، در ابتدای این دیدار مدیران بخش‌های مختلف فرهنگی و خدمت‌رسانی آستان قدس رضوی گزارشی از برنامه‌های مجموعه متبوع خود در دهه کرامت ارائه دادند.

نمایشگاه کتاب

نقی سلیمانی از کتاب جدیدش می‌گوید

زندگی با پیامبر(ص) شیرین و آموزنده است

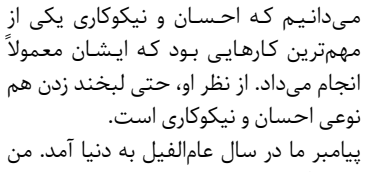

نقی سلیمانی، نویسنده، طنزپرداز و منتقد ادبی که بیشتر او را با آثار شاخص حوزه کودک و نوجوان می‌شناسیم، به تازگی کتابی با محوریت زندگی حضرت محمد(ص) برای کودکان نوشته است به نام «۳۶۶ روز با پیامبر عزیزمان» که در سی و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در معرض دید علاقه‌مندان قرار گرفت.

سلیمانی با بیان اینکه کتاب ۳۶۶ روز با پیامبر عزیزمان برای کلاس چهارم، پنجم و ششم دبستان نوشته شده است، می‌گوید: این اثر داستان‌های پیوسته دارد که هر داستان با داستان دیگر متفاوت است؛ اما در مضمون به یکدیگر ارتباط دارند. سعی کردم کتاب قرآن را مبنا و اصل پژوهش خود قرار بدهم و بر مبنای اشارات قرآنی به بیان سیره زندگی پیامبر گرامی اسلام(ص) بپردازم.

از روی اشاره‌های قرآن می‌توان به سراغ تاریخ رفت و پیامبر(ص) را همان طور که بوده است، دید و شناخت. ما از روی رفتار پیامبرمان می‌دانیم که احسان و نیکوکاری یکی از مهم‌ترین کارهایی بود که ایشان معمولاً انجام می‌داد. از نظر او، حتی لبخند زدن هم نوعی احسان و نیکوکاری است.

پیامبر ما در سال عام‌الفیل به دنیا آمد. من هم بزرگ‌ترین سال را برای کارم انتخاب کردم. سالی که بزرگ‌تر از سال‌های دیگر است، یعنی سالِ ۳۶۶ روزه که در تقویم آن را کَبیسه می‌نامند؛ بنابراین ما در این کتاب، یک روز بیشتر با پیامبر عزیزمان هستیم و این خیلی مهم است که حتی یک روز بیشتر با پیامبر باشیم؛ چون زندگی با پیامبر، شیرین، پرهیجان و آموزنده است.من رمان بلند «پیامبر» را ۱۵سال پیش برای «نوجوانان» شروع کردم و نوشتم. این رمان در «به‌نشر» هم چاپ و منتشر شده است. راستش روزی که رمان پیامبر را می‌نوشتم، هرگز گمان نمی‌کردم کتابی هم برای «کودکان» در این زمینه بنویسم. هفت سال پیش، مترجمی کتابی را آورد به نام «۳۶۵ روز با پیامبر» که قصد ترجمهٔ آن را داشت. کتاب ساختار خوبی داشت اما قصه‌ها و حکایت‌هایش ضعیف نوشته شده بود.

پیشنهاد نوشتن «۳۶۶ روز با پیامبر عزیزمان» از طرف به‌نشر بود. من به امید خدا شروع کردم. این اثر در ۱۲جلد منتشر خواهد شد. جلد دوم مجموعه تصویرگری شده، جلد سوم در مرحله ویرایش قرار دارد و ۶ جلد دیگر هم در دست نگارش است. مقرر شده در هر ۶ ماه یک جلد از این کتاب‌ها منتشر شود که امیدوارم بتوانم به درستی از عهده این کار برآیم.